

До катедра ППНПМ на ПИФ към ЮЗУ

„Неофит Рилски“ – Благоевград

До научното жури, назначено със

заповед на Ректора на ЮЗУ

С Т А Н О В И Щ Е

За дисертационния труд на тема **„Наказателноправна защита на авторското право и сродните му права“**,

От **Ирина Георгиева Атанасова**, редовен докторант към ПИФ на ЮЗУ „Н. Рилски“ – Благоевград, за придобиване на образователна и научна степен **„ДОКТОР“** по професионално направление **„Право 3.6“**, научна специалност **„Наказателно право“**.

Научен ръководител: проф.д-р Румен Владимиров.

В съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Вътрешни правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“, може да се посочи следното:

1. Биографични данни за докторанта.

Ирина Георгиева Атанасова е родена на 14.01.1983г. Завършила е езикова гимназия „Акад. Людмил Стоянов“ в Благоевград с профил английски език. В периода от 2001 до 2006г. е завършила две програми в ЮЗУ и по времето на обучението е придобила две специалности – бакалавърска по „английска филология“ и магистърска по „право“. През периода на следването и след това тя има специализации в чужбина най-вече в областта на правото, в Университета „Аристотелиус“- Солун,

Гърция ; в Университет Тилбург - Холандия и в Университет „Хайнрих Хайне“ Дюселдорф. Участвала е в многобройни международни научни семинари, организации и конференции у нас и в чужбина. Трудовата си дейност започва от 2002г., основно като преподавател и преводач от и на английски език, а също и като хоноруван асистент по наказателно право. Била е и административен асистент в АУБ, участник в разработване на международни проекти и др. Има отлични компютърни умения. От 03. 2009г. е зачислена като редовен докторант в катедра ППНПМ на ПИФ при ЮЗУ. След изпълнение на всички изисквания на обучението в докторска степен и след изтичане на срока, тя е отчислена с право на защита.

2. Обща характеристика и описание на дисертационния труд.

Във връзка с провеждането на процедурата за придобиване на научната степен „Доктор“ дисертантът е представил всички необходими документи и справки : автореферат, справка за приносите и декларация за оригиналност. Трябва изрично да се подчертае, че темата на дисертацията е сложна и многостранна, включително и защото е интердисциплинарна. По нея от автора са публикувани 10 статии в годишници и научни трудове на различни университети у нас и в чужбина.

Самата дисертация е структурирана по класическата схема и се състои от увод три глави и заключение, в обем от 245 страници. Бележките под линия са над 360, библиографията на български и чужд език включва над 160 заглавия, а за илюстрация и уточняване са приложени една графика и три таблици. Самото изложение в главите е обособено в точки и подточки, като след всяка глава в отделна точка са синтезирани съответните научни изводи на докторанта. Въпреки, че трудът е широко обхванен и съдържа голям обем от нормативна и теоретична информация, той е написан ясно, увлекателен е и се чете леко.

В **увода** се подчертава актуалността и значимостта на темата и се излагат накратко обектът, предметът, целите и задачите, както и методът на изследването, неговите източници и практическото му значение.

Глава първа има заглавие „Същност и нормативна уредба на авторското право и сродните му права /АПСП/“. Тази глава е базова, защото се отнася до специфични обществени отношения, чиято позитивна регламентация се дава от конституционното, административното и гражданското право. Самата тема на дисертацията предполага изследването да съчетава положения от отрасли вътрешното и такива на международното право. Освен всичко това темата изисква анализът да обхваща както материалноправни аспекти, така и процесуални. Необходимите изяснявания в главата са условие да се анализира по-нататък наказателноправната защита на АСПС.

За целта най-напред се проследява появата и историческото развитие на тези права на интелектуална собственост и се разглеждат някои общи положения, които са характерни или присъщи за тях. В този смисъл в осем точки се сочат и изясняват съдържанието на понятията „интелектуална собственост“, „авторско право“, „сродни права“ ; историята на защитата на тези права ; обектът на АПСП според международното и вътрешното законодателство ; техните субект и носител ; съдържанието на авторското право /АП/ и теориите за него в доктрината и неговия характер според българския ЗАПСП ; за времетраенето, наследяването и прехвърлянето му ; същността и съдържанието на сродните права /СП/ Накрая се правят съответни изводи за предприемане на мерки и създаване на условия за защита на АПСП.

Втората глава е озаглавена „Вътрешноправна и международноправна уредба на наказателноправната защита на АПСП“. Във връзка с това, в сравнителен план авторът запознава читателя с принципните различия между континенталното и англосаксонското право, като разглежда защитата на АПСП във Франция, Германия, Англия, Ирландия и САЩ.

Що се отнася до способите за тяхната защита от законодателството на РБ, то в самостоятелна точка подробно се проследява уредбата на гражданското право и тази на административното право. Важен преход е направен с разглеждането на административните нарушения против АПСП, чиято обществена опасност е по-малка от тази на съответните престъпления.

Най-обемната и съществена част от глава втора е посветена на наказателноправната защита на АПСП. Подробно и аналитично са

разгледани съставите на чл. 172а, чл. 173 и чл. 174 НК. Наред с това са разгледани и някои процесуални въпроси, свързани с разследването на тези престъпления. Отделно внимание е отделено и на анализа на наказателноправната защита на АПСП в дигиталната среда, включително компютърните престъпления и интернет пиратството, според българското и чуждестранното законодателство. Накрая са направени интересни изводи.

Последната глава трета е обзорна и е насоченост към бъдещето, защото по характер и съдържание АПСП непрекъснато се развиват и обогатяват и е необходимо да се отчитат някои тенденции. Самата глава е назована „Съвременно състояние, развитие и предизвикателства пред наказателноправната защита на АПСП“.

В нея преди всичко се акцентира върху някои международни актове и споразумения за наказателноправна защита, напр. чл. 61 от Споразумението за търговска дейност с обекти на АПСП – Споразумението ТРИПС. След това се разглежда хармонизацията на тази защита в рамките на ЕС и се коментират съответните Директиви и други международни актове, които имат отношение към темата.

Накрая, в **заключението** са изведени и систематизирани основните изводи и научни резултати на дисертацията. Направени са препоръки за усъвършенстване режима на защита, в това число и чрез средствата на наказателното право.

3. Приноси в дисертационния труд и критични бележки.

Познавам добре дисертационния труд и процеса на неговото написване, понеже съм бил научен ръководител на докторанта и считам, че успешно се е справил с нелеката научна задача. В дисертацията има **немалко приноси и приносни моменти**, които са коректно посочени в приложената справка. Някои от направените в нея предложения де леге ференда безусловно могат да се подкрепят, други са спорни, а трети са

неприемливи. Към безспорните приноси и предложения могат да се посочат :

- Изложението относно н.п. защита на АПСП в дигиталната среда;
- Изложените съображения относно усъвършенстване съставите и наказанията на чл.172а НК, чл.173 НК и чл.174 НК.

Като **критични бележки** могат да посочат доминирането на прагматичния подход пред теоретичния, наличието на някои повторения в изложението и използването на някои остарели международни актове. Подобни недостатъци са присъщи за младите автори, а в конкретния случай те не се отразяват съществено върху качествата на дисертацията. Затова препоръчвам след прецизна редакция тя да бъде издадена като самостоятелна монография.

4. Заключение.

Цялостното изложение и постигнатите научни резултати в дисертационния труд насочват към еднозначна оценка а именно, че докторантът Ирина Георгиева Атанасова е разработила темата за наказателноправната защита на АПСП качествено и на високо равнище. Ето защо **давам категорично положителна оценка** и призовавам към същото и останалите членове на научното жури.

19.11.2012г.

Гр. Благоевград

С уважение:

/проф.д-р Р.Владимиров/